

ڪريار
 بوهوشو ينيڪ
 به ۳ مانڪ يڪ
 به شش مانڪ دو
 به ساليڪ چوار روپيه ده دا
 اعلان يا ايشيڪي خوڻي
 له ڀره دواييدا ده نوسر پت
 بو دودير ۳ آنه ده سينریت

ساليڪ
پيشكوتن

حفتہ جاويڪ درده چيت

هموشتيڪ
 بو پيشكوتن
 ده نوسري
 —
 يڪي به آنه يڪه

— (سال ۲ زماره ۸۶) — (روز پينچشمه ۱۵ ربيع الآخر ۱۳۴۰ ۱۵ ديسمبر ۱۹۲۱) —

حضرت مندوب السامي بوه به قد هفتيه يڪ له بغداد
 ده مينه وه .

العراق

۴

الڪساندر دوماس

له مالي ڪوينا

باشماوه به

سمن و تي چوم ملاقاتم اڪل مامور ڪرد علته تي م
 پرسي پي نه وتم تي ڪيشنم ڪه سر يڪي هي به بويه نايليت .
 اصرارم ڪرد ده بي بزائم سبب بي دنكي و تفكرت چيه .
 مامور و تي چونڪه امنده اصرار ده تي بيت دهليم
 بلام نخوشيه ڪم دومانى نيه . اڪر ڪم نخوشيه نه مردم
 شيت ده بم .

سمن و تي زور متحير بوم وله مامورم پرسي چون
 توشيت ده بي هيچ احواليڪي وا له تودا نايتم باخصوص
 علم و اقتدارى تو ناو بانكي به همولا يڪدا روئشتره لوانه
 نيه ڪه اعتقادات به اوهام و تخيلات بي . خيال موهومه
 حقيقت نيه .

مامور و تي حڪيم وهم له وجودى من به درجه
 تجسم و محسوسات ڪيشتوه له وختي ڪدا ڪه خيال
 دمڪريت حس لامسه يشم هي به .

معاهده انڪليس اڪل افغان

پاش اوه ڪه وئيقه يڪ له حڪومت افغانه وه ڪيشتوه
 ڪه اينر مساعه ناکات بو امه قنصوله ڪانى روس له
 جلال اباد و خاندار دانيشن له ۲۲ ت ۲ دا معاهده
 صداقتى افغانستان اڪل انڪليس واقع بو (سر هنرى
 دويس) اڪل مرخصه ڪانى تر له ڪابله وه ده ڪرته وه
 بو هند .

بربانيا لم معاهده به دا ڪه حڪمي دست بچي تنفيذ
 ده ڪريت اعتراف به استقلائيتى تواري افغان ده ڪات
 هر جن محتاجى تصديقه . مبادلہ سفير له لندن و ڪابل
 و قنصول له هند و حدودى افغان ده ڪن . معاهده ڪه
 به فارسى نوسرا به انڪليس بش ترجمه ڪرا . شرطى دو
 اتفائى ترينى تيا هي به ڪه متعلقه به تجارت و پوسته وه .

۴

جمعيت ڪر ڪوك له بغداد

لوروروه وه ڪه راي عمومي دراوه پيرى صاحب
 راي له ڪر ڪوك وابوه ڪه جمعيتى بچيته بغداد بو خدمت
 حضرت (ملك) و مندوب السامى لم روزانه دا جمعيتيڪ
 له اعيان و افاضل ڪر ڪوك تاليف ڪراوه و چوه بو بغداد
 له ۳۰ مانكي رابوردودا ڪيشتونه بغداد مشرف
 يون به زيارتي حضرت (ملك) ملاقات يشيان لڪل

حکیم وقتی لم تحقیقاته دا حوصله م تنک بوه . پریم
او خیاله چیه و او طرفه کیمه که توحسی لمسی ده کیت
حزده کم تیم بکینیت .

مأمور وقتی با درکا که داخریت کس گوی له قسه کاندان
نه بی بوت ده کیره وه .

درکا داخرا .

مأمور وقتی چن وختیک لمو پیش پیاویک متهم بو به
قتل محاکمه کی له لایخی منه وه بینرا بدبختی باش ورد
نه بومه وه و اهمیتم نه دا واسه تنطقی باشم نکرد حکمی
کشتنی او بدبخته م دا . لپاش چن روزیک درکوت که
بی کنه بوه . بلام عصری او روزه که کابرا کوزرا میر
غضب هات وقتی کابرای کوزرا و لوختی کشتنی دا وقتی
به مأمور بیل سببی شو ساعت شش ده چه ملاقاتی .

منیش واتی کیشتم که کسو کاری بو انتقام دینه سرم
او شوه وریایی تو اوم کرد دست و پیونکم راسپارد له
ایواریه وه ریکای کس نه دن بپته ماله وه و شویش وریابن
لای خوبشم ده لچم دا نابو او شوه دا یشتم هر چاوه
روانی هانی کس و کاری کابرام ده کرد هتا ساعت شش
هیچ کس نه هات . وتم رنکه بزانی من دانیشتم لبر اوه
ناینه سرم هستام درکا و پنجره م یوقلمه کرد هموی قائم
و داخرا بو . اونده پی نیچو دنکی میوا میوای پشیله م هانه
گوی چونکه ام زانی درکا کان داخراون اهمیتم نه دا وام
ده زانی که او پشیله به نایته زوری زوری پی نه چو دنکی
پشیله که له ناو اوده که دا هات که تمام کرد له پشته وه
پشیله یکی رش وا چاوی بر یوه نه من زور تعجبم کرد آیا
چون و به گوی دا هاتوته زوره وه . وتم رنکه لوه بدبستر
له زوره وه بو بی خوی له زیر تخت و شتا قائم کرد بی .
بانکی خدمتکارم کرد لی توره بوم بوچ هیش توته پشیله
بپته زوری .

خدمتکار متحیر ما ونی لم خانوه دا هیچ پشیله نیه
نختیک کرا هیچ پشیله نه دوزیه وه .

لپاشا منیش چومه سر جیکای خوم نوستم . سببی
شو دیسان لو وخته دا من خریکی متالابوم هر او
پشیله به له زوره که دا حاضر بو هانه سر باوشم هتا چوار
پدنج جار له جسارتی او حیوانه زور متحیر بوم هستام به
ناو زوره که دا دستم کرد به کران اویش له دویای منه وه
دستی کرد به کران رقم هلسا خدمتکارم بانک کرد که
فری بدا دیسان خوی کم کرد هر چن کران نه مانسب
دوزیه وه . بوامه اوخیالم لایچی به و شوه چومه مالی یکی
له رفیقانم نیوه شو هاتمه وه بوامه اذیت به خدمتکاره کان
نه کیم کللی کیملونه کم لکل خوم برد بو درکام کرده وه
هاتمه زوره وه چرای زوری خدمتکار رونک بو کیشتمه
بر درکا که یان کویم لی بو به ژنه کی دهوت ده بی لیره
بروین چونکه آگاه مان شیت بوه خیالی پشیله یکی
کو توته سرم دوینی شو و ایشو بانکی کردوم و ره ام
پشیله به لیره بکره دره وه که هیچ پشیله لم ماله دا نیه .

له قسه ی خدمتکار کومه وحشته وه وتم سببی
شو له پیش ساعت شش دا خدمتکاره که بانک ده که
لای خوم بشکو اویش پشیله که بیغی و من به شیت
نه زانی سببی شو پیش ساعت شش بانکم کرد
باسیکی دریزم لکل کرده وه که کیشتمه ساعت شش
دیم پشیله که حاضر بو له تنبشت منه وه راکشا دنکم نه
کرد وتم بشکو خدمتکاره که خوی ده بیغی که خدمتکاره که
هیچ دنکی نکرد و شتیکی وای نه توان که پشیله کی دیوه
ایتر طاقم نه ما لیم برسی ایا تو چاوت له هیچ نیه .

به زرده خنه وه وتی بوچی چاوم لی هیه پشیله یکی
رش له تنبشت تو وه به له نختیک وحشتم چاک بو پشیله کم
کرد دامه دستی بیبانه دره وه اویش وک به باوش
هلی کرتی چوه دره وه لپاش چن دقیقه یک چوره دره وه
وتم هبادا نبیلی کرد بی پشیله کی فری نه دا بپته دری دره وه
له ناو خانوه کی دا بره لای کرد بی .

کیشتمه بر درکای زوری خدمتکاره که کویم وارکت

که بو زن و ماله کی ده کیریته وه که آغا که مان یک جاری
شیت بوه و خیالی پشیله رش لای مجسم بوه حتی امشو
لی پرسم تو هیچ ده بینی له تنشت مغه وه به امید ی اوه
که خیاله کی لا بچیت وتم بی پشیله یکی رش ده بینم . وای
زانی که امه حقیقته دستی برد به تمیده خوی پشیله کی دایه
دست من که فری بدم منیش وک راست بی کرتمه
باوش و هاتمه دره وه . به هیچ تحریک وجودی پشیله
نه بو مگر له خیال آغادا .

له دواییدا هم خیاله وه ده مریت .

که امه م بیست هیچ طاقتی وستانم نه ما هاتمه

ژوری خوم و نوستم .

شویکی تر پشیله که هاتوه هتا سببینی له ژوره کی

من دابو هتا ۲۹ شو امه حالم بو . ایترا لای خدمتکاره که
باسی پشیله م نه ده کرد .

ماویتی

۴

قونفرانسی واشنطن

تلیکی تازه که له لاپنی مذاکرات و قونفرانسی واشنطن
بلاو کراوه ته وه وها ده نوینیت که لپاش امه مسئله کم
کردنه وه کی کان شمر حواله به هیئتیکي مخصوص کرا له
روژی ۲۰ نوئمبر دا . اعضا کافی مجلس باسی احوالی
چین یان کردوه .

اعضای همو دوله کان امید ی خویان نواندوه بو
پیشکوتن و ترقی مات چین . بلام دیشتا اعلان نکراوه
که لم خصوصه وه چون قرار یان داره .

روژی ۲۲ و ۲۴ نوئمبر له خصوصه تحدید سلاخی
بری له مجاسدا مذاکرات کرا مسیو بریاند (اعضای فونسه)
رأی خوی و نواندوه که نظر بحالی حاضره اوروپا
ممکن نیه حکومت فرنسه عسکری یه خوی کم بکانه وه
مسیو مبرچین (اعضای باچچق) یش طرفداری خیالی
مسیو بریاند بوه .

راپور یکی تربیان ده کات که اعضای انکلره و ژاپون
له بینی خویاندا خریکن مسئله کمی کان ریک بنج و
امید وایه که بم زوانه تفصیلات معاهده یک در بهینن .
میسر هاردنغ (رئیس جمهوری امریقا) له احتفالیکی
غیره رسمی به اعضا کافی دولی تر پشینهادیکی نواندوه
که لای اوان واه باش ده زانریت همو مالی مجلسیک
وک مجلس ایستا کو بکیریته وه بو مذاکرات مسائل
مهمی بین الملل . لو خصوصه وه هر چن اعضا کافی
مجلس نجید صداقت میسر هاردنغ ده کن . بلام احتمال
له پیش قبول کردنی ام دعوته دا مراجعت بکن . به
حکومت خویان .

۴

ژاپون

توکیو ۲۴ نوئمبر - ولی عهد تعیین کرا به ویکل
امپراطور . امپراطور ده میه که ناصاغه ایستایش نختیک
یری تیک چوه که ناتوانیت وظیفه حکومتی اجرا
بکات .

۴

توتون له بغدا نرخی شکاوه

غیری ما کیمه چاره نماوه

نرخی پبراری له بغدا وسطی صد . پاری هشتا .
امسالی چلی پیشلخ بوه . مالیکی که محقق اهبی به بیست .
ایمه نرخی توتونه کان و عار به کانیس کلکی
حوشتره که یان .

بو ام حهته لازمه چاره یک بدوزینه وه .

چونکه مدار گذرانی ایمه توتنه ولی نعمتی بی منتان
توتنه .

غیری توتن بو فروشتن چچی ترمان هیه . بو کرین
چی ترمان هیه بو هر او تاله اکین به شکر . هر او تاله
اکین به کوتال .

معلومه محرچی توننی ایمه . ساحه فروختان بغداد
و عربستانه غیری اوی جیمکای ترمان به دسته وه نیه .

اینجا یان ده بی دوعا بکین لهوی پاره زور بی که
توتیمان کران لی بکرن یا مسپیل کیشی عارب برکتیان
ز بکوی که زورمان لی بکرن . مع الاسف ام دوجته
به دست ایمه نیه ثابته و چاره ناکری .

دوجتهی ترهیه که به دست ایمه بی که و کو حاجی
عزیز شرعی به آرزوی خومان هلی بسورینین . یکیکیان
امه یه که توتنه که مان کم بکینوه و چاک ترهیه بکین .
دویش امه یه که ماحه تجارنه کان توسیع بکین توسیعی
ساحه تجارت و تزپیدی مشتری متوقفه به سعی وهمتی
خومانه وه . چونکه اگر توتنه که مان چاک بی هر به
عراقی نافروشین به انکلز و به اوروپایی و به هندی
و به همو قومیک قابله بفروشری .

بو حصولی ام مقصده ایمه اهی واز له عقلی سقیمی
قدیم بهینین نختی ممایلی فن و صنعت بین . زمانی اوه
نماوه هر له طبیعت استفاده بکری . و کو همو قومی
ایمه ییش نختی استمداد له صنایع و معارف حاضره بکین
بو ایمه متخصص زراعتی توتن و ما کینه صاچاغ
(رشته) لازمه و شرطی اعظمه ما کینه رشته بو حیاتی
اقتصادیه ایمه روحیکی تازه و به قیمت ده بخشی .

متخصص توتن دو سه سال فیری زراعتی توتیمان
بکات . قلم چیه کانیشمان وسنا و ما کینه رشته جلب بکن
او پانزه بدست هزار بار توتنه همانه پینچ هزاری
بکری به رشته ده پانزه هزار باریشی هر و کو ایستا
بفروشری ضروری نیه .

پانزه هزار باره که ایستمان بحسابی شش باطمینی
و باطمینی سلیمانیش زور زور به نود بیشلخ بی اکانه
۱۰۱۲۵۰۰ روپیه بیچکه له رسم و کوری و خرج و
مصرف و سائره .

او وخته که ده هزار بار توتنی عادی رشته نکراومان
بیمینی ته وه عاربه کان و کو نانو حلوا ای قوزنه وه به
قیمتیکری کران ایکن . هر قیمتی ام ده هزار باره ملیونه

روپیه که به زیاده وه دو اهینیمته وه . و پینچ هزار باری
رشته کراویشمان قازانج امیدیمته وه . ام پینچ هزار باره
رشته کراوه ده کاته ۳۰۰۰۰ باطمان و ۶۰۰۰۰۰ کیلو .
له کل پاکتی جغره تورک و جغره سیزور و ثری
قاستل بش مقایسه بکین توتنی پاکتی تورک صدغرامی
به ده قروشده ۵۰ جغره ثری قاستلیش اودهن به دو
روپیه .

ام ۵۰ جگره یه کر مساعده یشی بکم هر صدغرام
درده چی اگر ده قطوی کیلویک بی کیلوی اگوتیه ۲۰
روپیه ۶۰۰۰۰۰ کیلو توتنی ایمه بم حساب به اکانه
۱۲۰۰۰۰۰۰ روپیه فقط تو چوتکه حاجیت و کو
پاکتی تورک و سیزور و ثری قاستل کرانی مفروشده به
ربعی او قیمتته بده .

دیمان پینچ هزار بار توتنه که مان ۳ ملیون روپیه
اگر بته وه .

او وخته تو بم تجارته بکرمو شتیک بکره
حقه توتن طوی کل حقه بی
شکر و چایی نامتناهی
چی بکم بو صد هزار روپیه

جمال عرفان

۴

رویشتن

له مأموران چاپخانه جناب عبدالمجید افندی لم
روزانه دا بو کرین و تاو کردن حروف و لوازهات
چاپخانه چوه بو بغداد . بم نزدیکانه به موفقیتی و به
اشیای چاپه وه هاتنه وهی امید ده کین .

تصحیح

هفته رابوردوله پیشکوتن دا نرخه عش-مر توتونی
قضا و ناحیه کان بیان کرا بو . بلام له قضای شار بازریدا
اودی یانه که نرخیان به ۳۰ روپیه پراوه یکیکیان
کوره دی یه جاوی پیشو کوره دیم بیان کرا بو او
کوره دیمه غلطه کوره دی راسته .

له چاپخانه حکومت له سلطانی چاپ کرا .